Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

LOKALHISTORISK FORENING OG ARKIV

Bjergsted

Lokalhistorisk Forening og Arkiv

Soebølle Aktivitetscenter

Centervej 13 - 4470 Soebølle

Taxi-vognmand
Jens Chr. Petersen, 90 år,
1986

Nr. 1 Februar 2026 Årgang 46

Læs inde i bladet:

Om Arkivet s. 2
Danmarks ældste taxi-vognmand s. 3
Da krigen brød ud i Særslev s. 7
Indkaldelse til generalforsamling s. 10
Bueskydning på højt niveau s. 11
Omtale af Arkivernes Dag, s. 18
Bibliotekernes histo-riske foredrag s.19
Rygevaner i 1930-erne s. 20
E-mail s. 21
Guidet tur til Kongens Møller s. 22
Salg af publikationer og medlemskontingent s. 23
Kontaktoplysninger til Arkivet s. 24

Bjergsted Lokalhistorisk Forening og Arkiv

Bjergsted Lokalhistorisk Forening og Arkiv indsamler, registrerer og bevarer billeder og skriftligt materiale med historisk relevans fra den tidligere Bjergsted Kommune, der omfatter de fire tidligere kommuner Viskinge Avnsø, Bregninge-Bjergsted, Føllenslev-Særslev, herunder Nekselø, og Sejerø.

Arkivet modtager billeder og personlige papirer som breve, dagbøger, erindringer, soldaterpapirer, næringsbreve m.m. samt skøder, ejendomspapirer, foreningsprotokoller, virksomhedspapirer m.m.

Tænk på arkivet, næste gang, du skal rydde op i de gamle billeder og papirer, måske for dine forældre. Smid det ikke ud, er du i tvivl, kan du fx ringe i åbningstiden og spørge, om det har interesse for Arkivet på tlf. 59 29 14 08.

Vi har lokaler i Aktivitetscentret Åvangen, Centervej 13, 4470 Svebølle, og du kan træffe os tirsdage og torsdage kl. 10-12, og desuden den første torsdag i måneden kl. 14-16.

Frivillige i Arkivet:

Jens Weinreich
Poul Nautrup
Connie Djernis
Benny Jørgensen
Arne Jensen
Carl Georg Frigast
Karsten Ahrens
Rud Lynge Jacobsen
Anne Grethe Høj
Jørgen Rasmussen
Inge Vibeke Jensen
Gunnar Petersen
Kirsten Kallenbach

Landets ældste taxi-vognmand
Jens Christian Petersen

"Jeg kører for at bevare helbredet. Med den fart, jeg har haft på, er det god medicin at have noget at stå op til", fortæller Jens Chr. Petersen i et interview til Kalundborg Folkeblad i anledning af sin 90-års fødselsdag 12. april, 1986.

Landets ældste taxi-vognmand, Jens Christian Petersen, afleverede i en alder af 94 år i 1990 sin bevilling som taxivognmand.

Det skyldtes ikke, at han ikke måtte køre længere, men at han syntes, han var for gammel til at investere i en ny hyrevogn, nu hans tidligere taxi, en Ford Granada, stod foran udskiftning.

Han købte alligevel en Ford Granada, den sidste i rækken af Granadaer, men kun som privatbil.

"Jeg kan ikke undvære den daglige tur i bilen", fortalte Jens Christian Petersen til avisen i forbindelse med, at han deponerede sin bevilling.

Og det, at have noget at stå op til, har været en helt fast ting i hans lange, aktive liv.

Jens Chr. Petersen blev født 12.april 1896 i et stråtækt husmandssted i Bastrup, i en familie på 15 medlemmer. Det var nødvendigt, at alle skulle bidrage efter evne i familien, ellers kunne husmandsstedet på seks tønder land ikke give mad på bordet til alle.

Jens Chr. Petersen kom ud at tjene som 10-årig på en gård i Bastrup, hvor han bl.a. skulle trække de 16 køer på græs om morgenen og flytte dem 3-4 gange daglig og tilbage i stalden til den sidste malkning sidst på dagen.

Om sommeren skulle han gå til Melby i sine træsko for at komme i skole, to gange om ugen om sommeren og fire gange om ugen om vinteren.

Som 14-årig, efter konfirmationen, blev han fæstet på Mineslund.

Jens Chr. Petersen skulle aftjene sin værnepligt, og han blev indkaldt 1. maj 1916, under første verdenskrig. Her blev han ordonnans for baron

Reedtz-Thott, som han kun havde godt at sige om.

"I det hele taget havde jeg det godt som soldat og blev hjemsendt som underkorporal".

Efter soldatertiden ville Jens Chr. Petersen gerne spare op til sit eget landbrug og tog derfor job som forpagter, men det gik op for ham, at det ville have alt for lange udsigter at nå sit mål, og han vendte derfor hjem til sin fødeegn og fik ansættelse på Lerchenborg som kusk under forpagter Thomas Junker. Efter at have erhvervet kørekort blev han chauffør, og han fulgte med til Melbygård i 1934, da Henrik Junker erhvervede denne.

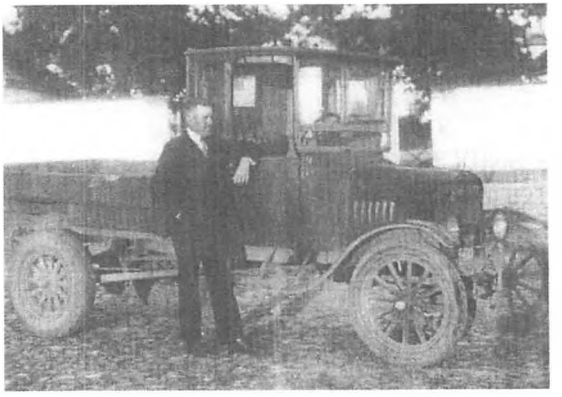

Jens Chr. Petersen ses her ved sin bil på Lerchenborg Gods ca. 1930

I 1941 kom Jens Chr. Petersen til Aunsøgård hos Thomas Junker, far til Ole Junker, der var borgmester i Bjergsted Kommune 1974-1986. Her blev han magasinforvalter og herskabschauffør, men der var for kedeligt på magasinerne, så i 1947 startede Jens Chr. Petersen sin egen taxi-forretning. Han købte en 4-5 år gammel Pontiac, bevillingen kostede 500 kr., men nu var han selvstændig, og det var målet.

Pontiacen blev skiftet ud med en Plymouth, senere blev det Cherolet og endte altså med Ford Granada som det foretrukne bilmærke, altid store biler, og Jens Chr. Petersen var altid pænt klædt i chaufføruniform, for "kunderne skulle føle sig godt tilpas og komme frem til deres bestemmelsessted med anstand", ikke noget med

sjuskeri. Alle kunder blev betjent på bedste måde.
På trods af de utroligt mange kørte kilometer, i alt slags vejr, på alle tider af døgnet, kørte Jens Chr. Petersen skadefri i 50 år, og det blev også værdsat af hans forsikringsselskab.

Her ses vognmanden sammen med assurandør Anne Lise Søvndahl ved markeringen af 50 års skadefri kørsel

Som 90-årig var Jens Chr. Petersen stadig rask, rørig og åndsfrisk, der var ingen rysten på hånden eller stemmen. Han var meget vellidt, og kunderne omtalte ofte hans venlighed, hans milde blik, der bestemt ikke var svagt, og hans rolighed.

Netop denne rolighed fik han også brug for en nat, en flok ungersvende i opløftet stemning skulle køres fra Svebølle til Havnsø.
Da de nærmede sig Føllenslev, sagde en af dem, at de ingen penge havde, og desuden havde de planer om at slå ham ihjel!

Det var jo en hård besked at få for en ældre mand, der var alene med fire unge mænd om natten, ude på landevejen, hvor der ikke var nogen i nærheden.
Da de nåede Føllenslev, standsede Jens Chr. Petersen bilen og sagde: "Jeg har altid ønsket, at hvis jeg skulle slås ihjel, skulle det være her i Føllenslev, så nu kører jeg ikke længere!"

Det har krævet mod, men han stod fast på sin beslutning, og det endte med, at de fire ungersvende slukørede måtte stå ud af taxien og tilbagelægge det sidste stykke til Havnsø til fods!

Jens Chr. Petersen levede et aktivt liv, hvor det "at have noget at stå op til" virkelig betød noget. Han nåede også at blive udnævnt, som den første, til æresmedlem i sin organisation, Vestsjællands Amts Taxi-forening i 1986.

Jens Chr. Petersen med diplom ved udnævnelsen til æresmedlem

Han døde 17. marts 1993 i en alder af 97 år efter et langt, aktivt liv. Der udbrød "landesorg" på egnen, da beskeden om dødsfaldet blev spredt, og han bliver stadig husket for sin venlighed og ro.

Da krigen brød ud i Særslev.

Denne beretning er kommet til Arkivets kendskab.
Det vides ikke, hvornår hændelsen har fundet sted, men det er længe siden...

En skrøne er "en folkelig løgne- eller pralehistorie, ofte fortalt i jeg-form, som er sjov eller imponerende, men ikke nødvendigvis sand", og mon ikke denne beretning falder ind under denne betegnelse?

Måske er der nogen blandt vores læsere, der er stødt på historien tidligere og måske ved lidt mere, så vil vi meget gerne høre om det!

Det var en dejlig sommerdag sidst i det forrige århundrede. Sognefogeden fik et brev fra "Krigsministeriet". Han brød seglet og læste instruktionen om forholdsregler i tilfælde af mobilisering ved krigsudbrud.

Der var øjensynlig noget, som han misforstår, for han sendte bud til klokkeren, om at ringe og kime med klokken, for nu var Danmark i krig, og vi skulle mobilisere og på den måde kalde alle våbenføre mænd.

De skulle uden tøven begive sig til Jyderup, tage toget der og gå til en kaserne ved Rosenborg Slot. Alle værnepligtige mænd gjorde sig rede til rejsen til hovedstaden. En af mændene kom forbi Trine, der stod udenfor sit hus og så på alt det postyr, han sagde til hende: "Farvel Trine, vi ses måske aldrig mere"

-Vore gæve krigere drog til Jyderup, tog toget til København, ganske uden beregning, - i tilfælde af krig er transport til samlingsstedet gratis.

Selvfølgelig - i sådanne tilfælde er der fribillet til " Dødens skueplads".

I København gik de hen til kasernen, men der ville ingen kendes ved

dem eller den påståede krig, så de måtte tage til hovedbanegården igen, for at tage toget tilbage til Jyderup. Her mødte de en ny hindring, man forlangte "ganske ufølsomt" - penge for at transportere dem tilbage til Jyderup.

Penge havde de ingen af, så de måtte ud og belåne deres lommeure.

Efter 11 timers forløb dukkede de igen op i Særslev. Trine stod stadig uden for sit hus, og bød dem velkommen hjem igen.

Historien er blevet foreviget i dette lille digt, -kilde ukendt.

Historien er mig fortalt af Inger og Peter Kargård, Jyderup.

Preben Bichel.

Der blev også digtet en skillingsvise om denne hændelse.

Det var måske datidens facebook?

Der ringes til krig.

Mel: Og Russen han ligger for Kronborg Slot.

Og Præsten i Særslev i hast farer op:
" Hvem fan'en er det, der kimer!
Nu må jeg til kirken nok ned i galop
og se hvordan dette sig rimer!"

Og Degnen han sveder i tårnets top –
o hør, o hør, hvor han kimer!
Der var ej en tør trævl på hele hans krop,
og tøjet sig fast til ham limer.

"Hør hvad er dog det, Degn, for kimeri! -
o hør, o hør, hvor han kimer!"
"Jo Lægdsmanden sa´e: Degn, hæng bare i!
Nu truges sku´ Lægdsmanden!

Og rygtet i Særsløv udbredte sig,
imedens Degnen han kimer:
"Nu skal vore krigere i krig
og slå så blodige strimer!"

Forstærkningen drager til Jyderup.
o hør, o hør, hvor det kimer!
Til København kommer en sluttet trop,
mens kvinder i Særsløv besvimer.

Men galt her i byen forstærkningen gik
- for Lægdsmandens øre det kimer!
Det var ved en Skriv´fejl en lysttur de fik,
på hele elleve timer.

Indkaldelse til generalforsamling
12. marts 2026 kl. 19

Dagsorden iflg. vedtægterne

1.1. **Valg af dirigent**
1.2. Valg af 2 stemmetællere

2. **Formandens beretning**

3. **Kassererens beretning**

4. **Valg**

4.1. Valg til bestyrelsen
På valg er Rud Lynge Jacobsen (modtager ikke genvalg)
Poul Nautrup (modtager genvalg)
Jens Weinreich (modtager genvalg).

4.2. Valg af suppleanter
Karsten Ahrens (modtager genvalg)
Connie Djernis (modtager genvalg)

4.3. Valg af revisorer
Jens Østergaard (modtager genvalg)
Jørgen Rasmussen (modtager genvalg)

4.4. Valg af revisorsuppleant
Lene Jørgensen

Indkomne forslag

Forslag skal være formanden i hænde senest 4. marts 2026.

Bestyrelsen

Bueskydning på højt niveau

af Kirsten Kallenbach

Hanne Christensen, verdensrekordholder, Europamester, Danmarksmester, Sjællandsmester.
Det er et imponerende CV Hanne Christensen, der er 62 år og bosiddende i Svebølle, har.
Hanne dyrker bueskydning på højeste niveau med bueskydningens mest krævende bue, compoundbuen.
Compoundbuen er en præcisionsbue, der er sammensat af aluminium og carbonfibre (kulfibre). Håndsektionen er af aluminium, og buens ben af carbonfibre Den er udstyret med et kompliceret optisk sigtemiddel, der kræver stor rutine at udnytte optimalt. Nylonstrengen er monteret i et kompliceret system med hjul, der gør, at det træk, der lægges i strengen, resulterer i en meget stor udgangshastighed for pilen. Der er også en balancemekaninsme, så buen kan bringes i komplet balance i skyttens hånd.

Det hele startede i 2011. Hannes ældste søn havde været til et eventarrangement i deres daværende bopælskommune, hvor han blandt andre idrætsgrene også var blevet introduceret til bueskydning.
Det vakte hans interesse, og lillebroren startede også i klubben.
Det viste sig hurtigt, at drengene havde talent for bueskydning.

Begge Hannes sønner har en diagnose inden for autismespektret, og denne sport, hvor man kun skal koncentrere sig om én ting, sigtet, og udelukke alt andet omkring en, gav ro i sindet.

Og da Hanne jo alligevel skulle være der, kunne hun jo også lige så godt prøve at skyde med bue!
Hanne viste sig at være særdeles talentfuld, så det vakte trænerens interesse. Hun fik lov at låne trænerens private bue, for Hanne er venstrehåndet, lige som træneren, og sådan en bue kan ikke lige købes, den skal specialfremstilles.

Det var vist ikke kun Hannes talent, der vakte trænerens interesse, for de blev senere gift.
Hanne stillede op til DM allerede i 2012 og vandt sit første mesterskab indendørs, hvor man skyder på skive på en afstand af 18 meter, efter kun et års træning
I 2013 vandt Hanne sit første mesterskab udendørs i sin favoritdisciplin 3D med compoundbuen.
Der findes flere forskellige typer af buer: Langbuen, der er fremstillet af træ, ofte sammensat af flere træsorter. Den kaldes også vikingebuen.
Recurvebuen, den bue, der dystes med ved de Olympiske Lege, der er sammensat af træ og letmetal.
Compoundbuen, der er den kraftigste, hvor pilen kan have en hastighed på 100 meter i sekundet, 360 kilometer i timen, når den forlader buestrengen.
Der er desuden forskellige udgaver af hver af grundtyperne.

Der er også mange forskellige discipliner og klasser inden for konkurrencesporten.
Hanne Christensen stiller op i klassen over 55 år, og favoritdisciplinerne er 3D og indendørs baneskydning til skive med 15 pile på 18 meters afstand.
3D forgår udendørs på en bane, der er flere kilometer lang i kuperet terræn, og hvor der står forskellige 3-dimentionale skumfigurer, der forestiller forskellige dyr (deraf navnet 3D), placeret i varierende, ukendte afstande. Det er en fysisk krævende disciplin, da der foruden selve skydningen også er det aspekt, at skydningen forgår mens skytten er under fysisk belastning. Det kan til dels sammenlignes med skiskydningens udfordringer.

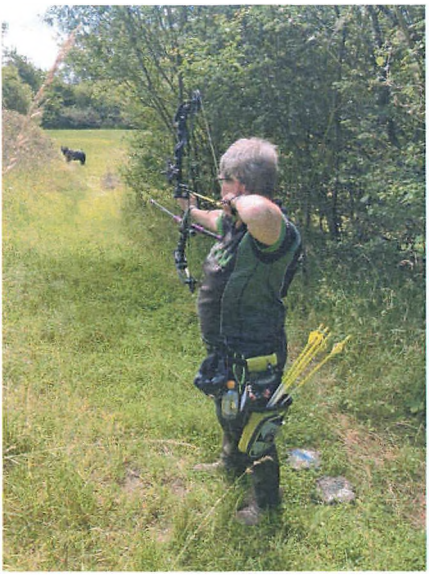

Hanne stiller også op i disciplinen Felt, hvor der skal skydes på skiver, 12 pile på forskellige ukendte afstande mellem 0 meter op til 60 meter

og 12 pile på kendte afstande, ligeledes mellem 0 meter til 60 meter.
Men hvad skal der egentlig til for at være en god bueskytte?
Hanne forklarer, hvilke egenskaber, man skal besidde:

- Man skal være træningsstabil, skal kunne gennemføre relevant træning hver dag.
- Man skal have et godt syn.
- Man skal have en rolig hånd, som en hjernekirurg.
- Man skal kunne holde mentalt fokus.
- Man skal være i rigtig god fysisk form og kunne sin vejrtrækningsteknik.
- Man skal have et stort konkurrencegen og være STÆDIG, STÆDIG, STÆDIG.

Nogle af disse egenskaber arver man med sine gener, for eksempel den rolige hånd. Hanne har fået sit talent fra sin far, der var riffelskytte på højt niveau, og talentet er også gået i arv til Hannes sønner, der begge er habile bueskytter, dog uden at dyrke det på konkurrenceniveau.
Det er også en forudsætning, at man kan opbygge den styrke, der skal til at holde en bue, der vejer 5 kilo ud i strakt arm, fuldstændig stabilt, og så trække med den anden hånd med en kraft på 50 engelske pund, svarende til godt 22 kilo, der er Hannes træk på buen. Det giver en udgangsfart på 96 meter i sekundet, 345 kilometer i timen. Jo større styrke, jo højere udgangsfart har pilen, jo større præcision.
Den styrke tager det tid at opbygge, og når man ser Hanne, ser man en spinkel kvinde, der ikke ser ud til at rumme de kræfter, der er ikke spor bodybuilder over hende. Men tag ikke fejl.

Højdepunktet for Hanne har indtil videre været Europamesterskabet 2023, og det har sin særlige historie.
Mens landet lukkede ned på grund af corona i 2020 og 2021, var

Hanne ramt af alvorlig sygdom og var igennem et meget langt og tungt sygdomsforløb, der blandt andet har givet Hanne kroniske skader på lungerne, så hun nu kun har 50 % lungefunktion. Hun blev også ramt af en stor personlig sorg, idet hendes ægtefælle mistede livet af corona. Hanne blev også ramt, men overlevede. Hun siger selv, at det var hendes stædighed og tanken om børn og børnebørn, der bragte hende igennem.

Da der igen blev afholdt DM i bueskydning i 2022, havde Hanne været igennem en omfattende genoptræning og formåede, trods sin nedsatte lungefunktion og sin sorg, at vinde mesterskabet i 3D, som hun havde haft i ubrudt linje siden 2017.

Selv om det syntes umuligt!

Da der var Europamesterskaber i 2023 i Tampara i Finland, havde Hanne genvundet sin styrke og blev Europamester i disciplinen Felt. Hun vandt også DM både i 3D og Felt og SM også både i 3D og Felt, så man kan sige, hun gjorde rent bord i 2023.

Hanne arbejder hårdt med den fysiske form, der skal være i top, og hun har en særlig tilladelse til sin medicin, der er nødvendig pga. de kroniske skader efter coronaen.
Heldigvis har Hanne, som den ene ud af kun to på internationalt plan i sin klasse, en god sponsor, der betaler det meste af udgifterne til hendes værdifulde buer.

De mange års intense træning med høj belastning af hænder og håndled har givet Hanne slidgigt i hænderne, særlig højre tommelfingers grundled, så den megen træning blev for smertefuld.

Og så gjorde Hanne det umulige, igen!

Alle inden for sporten siger, det er umuligt på så højt et niveau, men Hanne skiftede fra at være venstrehåndsskytte til at være højrehåndsskytte!

Igen gav Hannes vilje, det veludviklede konkurrencegen og STÆDIGHEDEN resultat.

Og indtil videre har det resulteret i to danske mesterskaber i 2025 i henholdsvis 3D og felt, og det er imponerende i den første sæson som højrehåndsskytte.
Efter kun 10 ugers træning blev Hanne nr. 3 ved de indendørs danmarksmesterskaber.
Selv om man har været verdensrekordholder, Europamester og er regerende Danmarksmester, er det ikke let at få mulighed for vintertræning i hallerne, og det er et problem, når man er elitesportsudøver.
Det er heldigvis lykkedes Hanne at få mulighed for lejlighedsvis træning i Kalundborg Hal 1, men den skal jo lukke ned i forbindelse med renovering. Og derudover har Hanne fået en aftale, som hun sætter stor pris på, om træning i en privat hal.
Den ekstra træning og deltagelse i flere indendørsstævner betyder, at der stadig er fremgang i resultaterne. Så selv om Hanne nu har opnået

sit 17. og 18. Danmarksmesterskab, bliver hun ved med at arbejde hårdt på at forbedre sig, hun kan slet ikke lade være.

For Hanne giver det at dyrke bueskydning et kæmpe indhold i tilværelsen. Det giver frihed, og det giver opfyldelse af drømme. At gå banen rundt og træne hver dag giver ro i sindet og glæde, der giver styrke til hverdagen.

En af Lokalarkivernes opgaver er at registrere nutiden for at bevare den for fremtiden.

Og hvorfor er denne beretning interessant i denne forbindelse? Det er den, fordi Hanne Christensen er et beskedent menneske, der ikke selv går rundt og fortæller om, hvilken bemærkelsesværdig idrætsudøver hun er, og så kunne Hannes historie nemt blive glemt.

Arkivernes Dag

1. november 2025

I forbindelse med det landsdækkende arrangement, "Arkivernes Dag", havde Bjergsted Lokalhistorisk Forening og Arkiv igen arrangeret en udstilling, denne gang om møller og mejerier i området, Arkivet dækker, den tidligere Bjergsted Kommune.
Vandmøllerne havde monopol på at male korn, så placering og skatter betød en hel del for landbruget. Senere mistede møllerne deres privilegium, og møllerne dukkede op i landskabet.
Andelsbevægelsen opstod i forbindelse med landbrugets behov for bedre og mere ensartet kvalitet af mælkeprodukterne, så de var konkurrencedygtige i eksportmulighederne.
Der opstod også andelsslagterier, da eksporten, særlig til England, tog fart.
Gennem arbejdet med organiseringen af andelsmejerierne, opstod der på landet erfaring med demokratiske arbejds- og beslutningsprocesser, som kom landbosamfundet til gode i andre forbindelser, så andelsmejeriernes opståen har haft samfundsmæssig betydning, som kan mærkes i nutiden.

Arkivernes dag 2026.

I løbet af dagen var der ca. 80 besøgende, der så udstillingen og de fremlagte materialer om Arkivets område, og der var kaffe på kanden.

Biblioteksklubbens foredrag i foråret 2026

Kalundborg Bibliotek er formidler af Kulturprogram forår 2026, som udkom 9. januar.
Programmet indeholder en række foredrag med en historisk vinkel, som måske kan interessere vores medlemmer.

- Peter Viggo Jacobsen, Danmarks førende ekspert i international sikkerhedspolitik, kommer til Høng Hallen d. 17. februar med foredraget: Sikkerhedspolitik og den aktuelle verdenssituation. Foredraget bliver afviklet i samarbejde med Høng Lokalhistorisk Forening.
- Maria Hyldemor holder d. 17. marts foredrag på Gørlev bibliotek: Husapotekets hemmeligheder, der handler om gode gamle husråd og genopdagelse af urternes kraft.
- Benny Lorentzen holder foredraget: Humoristiske fortællinger om knallertens historie d. 25. februar på Kalundborg Bibliotek.
- Morten Hammeken kommer til Kalundborg Bibliotek d. 4. februar med foredraget Konspirationsteorier: Cæcar, 9/11 og Trump.
- Martin Q Magnussen holder foredrag d. 11. marts på Kalundborg Bibliotek: Den falske løjtnant – Historien om storstikkeren og forfatteren Svend Hazel.
- Kalundborg Folkeuniversitet afholder arrangementet: Forstå verden med historie, d. 7. marts på Kalundborg Bibliotek kl. 10-15.30 med foredragsholderne fhv. rigsombudsmand i Grønland Mikaela Engell, lektor, historiker ph.d. Lars Hovbakke og korrespondent og forfatter Steffen Jensen.

Kultur Programmet kan hentes på bibliotekerne, og det fulde program og mulighed for billetkøb kan ses på kalundborgbib.dk/Det sker.

Rygevaner i 1930-erne

Magnus Hass blev født i 1924. Han har skrevet sine erindringer i "En Eskebjergsdrengs Erindringer fra Høstle til Mejetærsker". Herfra stammer dette uddrag.

Det var meget få mænd, der ikke var ejer af en eller flere korte og lange piber. Man havde en mindre pæn til det daglige brug, og så en der var mere præsentabel, når man skulle i byen.
Til daglig brugte man normal en pibe, der ikke var for lang, da den kortere var nemmere at håndtere, hvis man skulle ryge samtidig med at man arbejdede. Det var for øvrigt ikke et usædvanligt syn, at ham, der lagde i tærskeværket, også stod og røg. Når piben så var gået ud, så bankede man ud i cyklinderen på værket. En mindre glød, tog man ikke så nøje, man regnede med at den blev slukket af farten på tærske-cyklinderen.
Så var der den såkaldte "Soldaterpibe" denne form for pibe var så lang, at den stod på gulvet, når man røg på den. Når den havde fået dette navn, var det fordi mange havde fået den med hjem efter endt soldatertjeneste. Pibehovedet var af porcelæn og som regel med et malet motiv, der havde tilknytning til det regiment, man havde tjent ved. F.eks. Christian Larsen i Torpe der havde været dragon, han havde også sin soldaterpibe og der var meget naturligt påmalet motivet om episoden omkring Niels Kjeldsen, der faldt i kamp med prøjsiske dragoner i 1864. Shagpiben afløste lidt efter lidt de lange piber, og man gik mere og mere over til cigarer og cerutter.

Før krigen var der faktisk ingen damer, der røg under nogen form. Det begyndte de først på under krigen, da tobakken blev rationeret.

Skrå og snus var en yndet form for nydelse af tobak. Grovskåret kardus, som det kaldtes, blev også brugt en del. Almindeligt pibetobak var der også nogle, der tyggede på og cigaretterne begyndte at vinde indpas i rygevanerne.

Priserne husker Magnus Hass ikke, kun at cigaretterne koster 4 øre pr. stk. og var fremme i 10 og 20 styks pakninger. En meget fin cigaret der hed "Teofanni" kostede 6 øre pr. stk.
Den meget grovskårede tobak, der blev røget i de lange piber, hed "Gråskæg". Tobakken i cigaretterne var hovedsagelig tyrkisk tobak. I enkelte forretninger kunne man købe cigaretter enkeltvis, men det var vist nok forbudt at sælge det sådan, men det var en fordel for en knægt, der skulle begynde at ryge og ikke havde så mange penge.

Nu da vi er ved rygevaner, ser jeg tilbage på min morfars tid iflg. Magnus Hass. Spyttebakken- jeg kan svagt erindre den blev anvendt ude på gården, når der var gæster. Den blev sat ind på bordet, når man efter spisningen når der var gæster skulle spille kort. Spyttebakken var formet som en skål med et langt skaft, og et håndtag til at bære den rundt med. Inden den skulle benyttes, blev der lagt papir i bunden for at lette rengøringen. Spytbakken var en nødvendig ting, når man brugte skrå, snus eller kardus, så skulle man jo nødvendigvis bagefter spytte og det foregik så i denne spytbakke. Piberne blev også kradset ud samme sted. Dvs. spyt, snus, pibeudkrads m.m. – lækkert at gøre rent bagefter.

E-mail

For at kunne komme i forbindelse med vores medlemmer på hurtigste og mest økonomiske måde, beder vi om, at medlemmerne skriver til os og angiver en e-mail, som vi kan benytte.
Angiv også meget gerne, hvis man ønsker at modtage medlemsbladet elektronisk.

Omtale af tur med Lokalhistorisk Forening og Arkiv

torsdag 28. august 2025 til Kongens Møller.

Vi mødtes ved Åvangen, hvor dagens guide, Erik Ebdrup, gav en kort præsentation af turen.
Derefter kørte vi ud til de fem lokaliteter: Tyske Mølle (Kongens Mølle), Rangle Mølle, Strids Mølle, Gryde Mølle og Øresø Mølle.
Erik Ebdrup fortalte på de forskellige lokaliteter om møllernes historie, deres betydning i samfundet gennem tiden og om livet på en møllegård, krydret med lokale episoder fra dagligdagen i tiden fra omkring år 1600 og frem til nyere tid.

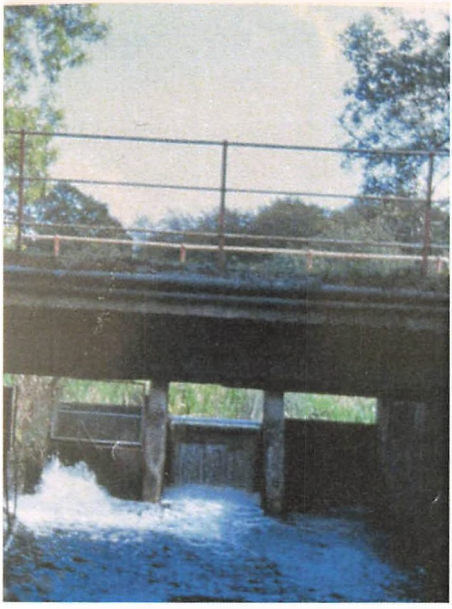

Det var en meget interessant skildring af livet på landet med perspektiver til erhvervsudviklingen, beskatningspolitikken og bøndernes vilkår. Vi hørte også om Øresø Savværks flytning til Svebølle og jernbanens og virksomhedens betydning for byens udvikling.

Derefter var vi samlet til kaffe i Åvangen, hvor der var mulighed for at stille yderligere spørgsmål.
Det var en hyggelig og spændende aften med en velforberedt og vidende foredragsholder.

"Arkivernes Hjul" 2025 udkom 1. november på Arkivernes dag.

Den er til salg i Arkivet for 100 kr.

Vores to bidrag er en beretning om købmand P.H. Kaalund i Svebølle og en beretning om Finn Toftegaard, eliteløber og landmand.

Vi har også stadig eksemplarer tilbage af "Arkivernes Hjul" 2024 som kan købes for kr. 75,- i Lokalarkivet.

Vores to beretninger i bogen handler om mineulykken i Havnsø i 1944 og om bueskytten Hanne Christensen, der kan skrive verdensmester, europamester, danmarksmester og sjællandsmester på sit CV.

Medlemskontingent for året 2026

til betaling inden 30.06.2026

Enkelt medlem kr. 100

Par kr. 150

Beløbet bedes indsat på arkivets konto:

reg.nr. 2190 konto nr. 5114404200

Kontingentet kan også betales ved besøg i arkivet:
Tirsdage og torsdage kl.10-12 og 1. torsdag hver måned i tidsrummet kl. 14 – 16. (Juli måned lukket)

Lokalarkivets kontor: Centervej 13, 4470 Svebølle Tlf.: 59 29 14 08
E-post: bjergstedlokalarkiv@gmail.com
Arkivets hjemmeside: www.bjergstedarkiv.dk
Arkivets Konto: Reg. 2190 Konto nr. 5114404200
Åbningstid: Vi kan træffes tirsdag og torsdag kl. 10-12 og første torsdag i måneden kl. 14-16, samt efter aftale.
Aftal venligst tid med os, så forbereder vi os på dit besøg. Juli (lukket)

Bjergsted Lokalhistorisk Forening og Arkiv

Foreningens bestyrelse:

Formand:
Kirsten Kallenbach, Lyngstræde 5A, Havnsø, 4591 Føllenslev.
Telf.: 20 29 70 71

Næstformand:
Jens Weinreich, Gartnervænget 7, Ubby, 4490 Jerslev.
Telf.: 22 12 43 70

Bestyrelsesmedlemmer:
Kasserer: Inge Vibeke Jensen, Bellisvej 2, 4470 Svebølle.
Tlf.: 22 62 25 12

Rud Lynge Jacobsen, Berberisvej 1d. 4470 Svebølle.
Telf.: 59 29 12 96, mob.: 61 11 66 54

Poul Nautrup, Bjørnsvej 12, 4593 Eskebjerg.
Tlf.: 59 29 12 18, mob.: 24 80 03 97

Medlemsblad:
Ansvarshavende redaktør: Kirsten Kallenbach
Redaktører: Connie Djernis og Kirsten Kallenbach
Medlemsbladet udkommer 2 gange om året – 1. februar og 1. juli
Eftertryk med kildeangivelse tilladt.